ISSN 1505 - 1390

Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne

NR 53

W numerze m.in. :

- Moja przygoda kolekcjonera amatora
- O fałszywym denarze Zygmunta Augusta

GDAŃSKIE ZESZYTY NUMIZMATYCZNE
Pismo ukazuje się od 1988 roku

Redaguje :
Aleksander M. Kuźmin

Zdjęcia :
Paweł Bohdanowicz

Wydawca :
Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Adres wydawcy :
80-958 Gdańsk ul. Mariacka 25/26
tel. (0 58) 301 50 32

Adres redakcji :
81 - 601 Gdynia ul. Apollina 38
tel (0 58) 621 43 67
tel. kom. 606 710 835

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne są rozprowadzane wewnątrz Towarzystwa przez Oddział w Gdańsku. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń. Za treść artykułów odpowiedzialni są autorzy.

Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne

NR 53

GDYNIA grudzień 2002 r.

W NUMERZE :

1. ŻETONY KASYNA SOPOCKIEGO	Al. M. Kuźmin	s. 3
2. PIERWSZA AUKCJA MM WCN	Al. M. Kuźmin	s. 5
3. FAŁSZYWY DENAR ZYG. AUGUSTA	Al. M. Kuźmin	s. 6
4. MOJA PRZYGODA KOLEKCJONERA AMATORA	Zenon Wędzicki	s. 8
5. V MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA W SUPRAŚLU	Al. M. Kuźmin	s. 11
6. WYSTAWA BRAKTEATÓW	Al. M. Kuźmin	s. 12
7. NOWOŚCI WYDAWNICZE	ALEMKA	s. 13
8. PAMIĄTKA Z JARMARKU	ALEMKA	s. 14
9. XIX BIENNALE EKSLIBRISU ...	R. Włodarczak	s. 15
10. NAJNOWSZE MEDALE TWO	R. L. Sieradzki	s. 17
11. KOROZJA PRZECIWNIKIEM KOLEKCJONERA	Jerzy Matera	s. 21
12. List do Redakcji		s. 22
13. Z ODDZIAŁU GDAŃSKIEGO PTN	ALEMKA	s. 23
14. OGŁOSZENIA		s. 24

Radosnych, miłych i pogodnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz
Szczęśliwego Nowego Roku
Wszystkim PT Czytelnikom
Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych
życzy

REDAKCJA

ŻETONY KASYNA SOPOCKIEGO Z OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO

Ostatnio pojawiły się w sprzedaży nie często spotykane żetony kasyna sopockiego z okresu międzywojennego.

Żeton plastikowy o barwie ciemnoróżowej jednostronny. Po środku nominał

100

dołem w półkolu

• FREIE STADT DANZIG •

Górą także w półkolu

•KASINO ZOPPOT•

Żeton plastikowy o barwie zielonej dwustronny, po środku nominał

5

górą w półkolu napis gotykiem

× KASINO ZOPPOT ×

KASINO ZOPPOT

dołem także gotykiem i w półkolu

FREIE STADT DANZIG

FREIE STADT DANZIG

Zwracam się z uprzejmą prośbą do PT Czytelników o pomoc. Proszę wskazać nam gdzie można znaleźć jakieś informacje dotyczące tych żetonów ? Ile i jakich nominałów były te żetony? Informacje na temat ich kolorów wymiarów. Ewentualne informacje proszę kierować na adres redakcji lub pocztą elektroniczną

alemka@poczta.onet.pl. **Aleksander M. Kuźmin**

PIERWSZA AUKCJA WROCŁAWSKIEGO CENTRUM NUMIZMATYCZNEGO

25 października 2002 roku we Wrocławiu odbyła się pierwsza aukcja Wrocławskiego Centrum Numizmatycznego. Na aukcji zgromadzono 372 walorów - monet i medali. Przeważały monety Polski od późnego średniowiecza do czasów PRL. Na specjalną uwagę zasługuję seria czterech różnych medali związanych z osobą Aegidiusa Straucha pastora gdańskiego bitych w latach 1672 - 1678 (poz. w katalogu 103 - 106).

Pierwsze dwa to medale autorstwa Chr. Schirmera Przedstawiają na awersie popiersie Strucha a na rewersie tarcze z herbem rodzinnym.

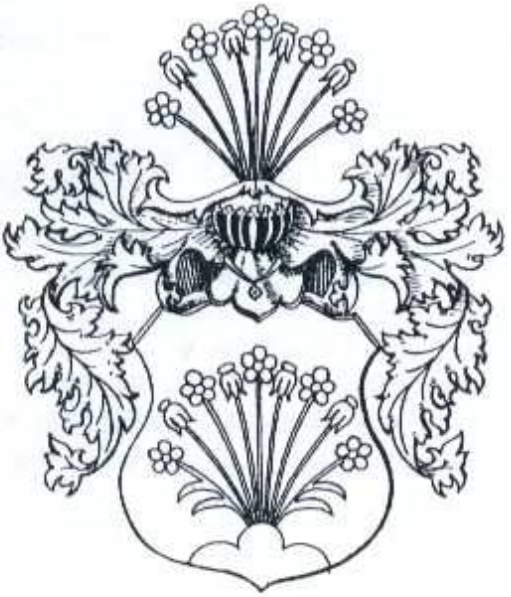

Herb Aegidiusa Straucha (rys. z Herby Patrycjatu Gdańskiego, Mariusza Gizowskiego)

A oto opis herbu Straucha

Na tarczy, w polu barwy niewiadomej - góra o trzech szczytach, na której ze środkowego, wyższego od pozostałych, wierzchołka wyrasta bukiet kwiatów

składający się z pięciu róż i czterech ostów, ułożonych na przemian i w wachlarz, pierwsza i ostatnia róża o dwóch liściach, każda na zewnątrz. W klejnocie, nad hełmem - bukiet z pięciu róż i czterech ostów ułożonych na przemian i w wachlarz, jak na tarczy z tą różnicą, że skrajne róże bukietu bez liści. Labry. Wszystko barwy niewiadomej.

(blazonowanie herbu pochodzi z Herby Patrycjatu Gdańskiego . Mariusza Gizowskiego. Gdańsk br. wydania.)

Ilustracje medalu znajdzie czytelnik w Corpus Nummorum Gedanensis Jarosława Dutkowskiego i Adama Suchanka nr 643, 644 i 645.

Aegidius Strauch, urodzony 21 lutego 1632 roku w Wittemberdze. W Gdańsku był pastorem, doktorem teologii, profesorem historii i matematyki oraz rektorem Gimnazjum Gdańskiego. Wsławił się kazaniami skierowanymi przeciw katolikom i porządkowi społecznemu. Podczas podróży do Greifswaldu został zatrzymany przez Brandenburczyków i osadzony w niewoli w Kostrzyniu gdzie przebywał przez trzy lata. Uwolniony na skutek interwencji króla polskiego oraz władz Gdańska. Z okazji powrotu z niewoli do Gdańska zwolennicy jego urządzili mu triumfalny wjazd do Gdańska..

Kolejne dwa medale to medale wybite z okazji powrotu Straucha z niewoli w Kostrzyniu.

Z czterech wystawionych na licytację medali kupca znalazł tylko jeden, wystawiony z ceną wywoławczą 1000,- zł poszedł tez za tyle.

Z innych interesujących obiektów wspomnę o niezwykle rzadko wystawianych na aukcjach tak zwanych monetach Amrogowicza. Tym razem była to moneta o nominale 2 złote bita w brązie a cena wywoławcza tego rarytasu to 5.000,- zł. Niestety walor ten nie znalazł nabywcy.

Aleksander M. Kuźmin

FAŁSZYWY DWUDENAR ZYGMUNTA AUGUSTA

W październiku na elektronicznej amerykańskiej aukcji monet eBay wystawiono niżej zilustrowany fałszywy dwudenar Zygmunta Augusta. W krótkim czasie a właściwie natychmiast został rozszyfrowany jako fals. I rzeczywiście pomijając już samą „fabrykę"

oferowanej monety świadcząca o pokątnej współczesnej produkcji to jeszcze zupełnie nierealna data roczna. Wprawdzie znane jest fałszerstwo takiego dwudenara ale z roku 1547 oraz z 1552 (Kop. t II str. 40) a także dwudenary z pomylonymi datami rocznymi 1550 ze zbioru Bartynowskiego oraz 1559 ze zbioru Czapskiego (Kop. Ilustrowany Skorowidz... nr 3223 i 3224).

Zdjęcie pochodzi z internetu z amerykańskiej aukcji eBay

Z przykrością trzeba stwierdzić, że i u nas na coraz bardziej popularnej wśród kolekcjonerów aukcji Allegro bardzo często wystawiane są ordynarne fałszerstwa i czasami tylko z będącym eufemizmem określeniem „kopia". Zupełnie niedawno bo w poprzednim numerze GZN sygnalizowałem pojawienie się prymitywnego fałszerstwa talara „Tysa" na tej aukcji i dość naiwnej dyskusji toczonej na „cafe" wokół niego świadczącej o małej znajomości literatury numizmatycznej gdzie ten talar jest dość dobrze opisany. Apeluję więc do kolekcjonerów by nie ograniczali się tylko do własnych czasem większych czasem mniejszych doświadczeń ale korzystali z coraz bardziej dostępnej literatury fachowej dzięki, której

mogą ustrzec się od zakupu bardziej lub mniej prymitywnego fałszerstwa.

Aleksander M. Kuźmin

MOJA PRZYGODA KOLEKCJONERA AMATORA

Gościmy dzisiaj po raz pierwszy na naszych łamach Pana Zenona Wędzickiego z jego opowiadaniem, które swoją premierę miało w „cafe" na Allegro. Dla niezorientowanych wyjaśniam, że Allegro to największa elektroniczna aukcja m.in. numizmatyczna na portalu onet.pl. Przy okazji zachęcamy PT Czytelników do publikowania swoich przygód z życia kolekcjonera.

Redakcja

Niedawno ktoś poruszył temat tzw. "fuksów" w zakupach. Ja miałem kilka razy szczęście kupić ciekawe rzeczy za rozsądne pieniądze, ale to co mnie niedawno spotkało przechodzi wszelkie pojęcie. A oto moja przygoda:

Jest środa, 25-go września 2002 roku, późne popołudnie. Dzwoni telefon. Męski głos (i wtórujący mu w tle damski) pyta czy to prawda, że interesuję się starymi monetami i banknotami. Potwierdzam .

-"A wie Pan mamy takie stare metalowe i papierowe pieniądze ".

Po mojej prośbie o sprecyzowanie co tam mają z monet okazuje się, że to masówka. Pytam więc już beznamiętnie o papierki. Rozmówca odpowiada:

-" no mamy ..... to , to ... i ..... 5 złotych z 01.lipca 1948 roku " .

Adrenalinka lekko skoczyła . Mówię z olimpijskim spokojem:

-"OK. , interesuje mnie to " .

Na moje pytanie w jakim stanie są te banknoty męski głos kontynuuje:

- " no ładne , takie jak nowe " .

Moje zainteresowanie rośnie wprost proporcjonalnie do kolejnych informacji – na pytanie ile tego jest pada odpowiedź

- "..... ście" (tu pozwolę sobie pominąć milczeniem liczbę) .

Umawiam się więc na następny dzień na 18-tą celem dokonania tzw. wizji lokalnej. Jest 26.09.2002. Jadę do miasta "Ch." w

sąsiednim województwie. Leje jak z cebra. W sumie nie mam wielkich nadziei – przecież nieraz widziałem banknoty "jak nowe" – w rzeczywistości wyglądające jakby je ktoś przeciągnął przez rury kanalizacyjne. Docieram na miejsce. Osiedle domków jednorodzinnych. Kraniec miasta, zaraz za płotem psy "d..... szczekają". Dzwonię do drzwi. Otwiera mi mężczyzna w średnim wieku. Dzień dobry, dzień dobry (jeszcze w miarę jasno było) itp. Bla, bla, bla. Siadam w saloniku, gospodarze częstują mnie kawą po czym pokazują swe skarby. Blaszki zgodnie w treścią rozmowy telefonicznej nieciekawe. Zaraz potem na ławie lądują papierki – m.in. dwie stuzłotówki polskie z 1934 roku i te " ... ście" 5 złotówek z 1948 roku serii ..... A i pierwszą cyfrą ..... "O" w numeracji - zwanych też "traktorkami". Grypa mnie łapie czy co ? Dziwnie ciepło mi się zrobiło. Opanuj się, opanuj się, opanuj się!!!!!! O dziwo papierki są ładniutkie, zaledwie lekko zgięte w połowie – "Miodzio", pomyślałem – cytując w duchu Smakosza. Rozmowa rozwija się. Pytam więc niejako przy okazji skąd mają te "traktorki". I wtedy ..... wybucha bomba. Gospodyni, która już wtedy wiodła prym w rozmowie stwierdziła , że zachowała na pamiątkę te "... ście" sztuk . bo teściowa kilka lat temu – jak jeszcze żyła - napaliła "tym" w piecu . Myślałem , że źle słyszę – więc zapytałem "a ile tego było , że napaliła w piecu ?" . "Ano zawadzało w domu to spaliła ze dwa takie kartoniki" – pada odpowiedź i kobieta kreśli na ławie kształt prostokąta wielkości A3 . Skóra mi ścierpła , w oczy dostałem jak te 5 złotych z ..... "rybakiem" . Z miną pokerzysty ciągnę jednak temat dalej . Pytam jakie tam były "papierki" . Kobiecina z niezmąconym spokojem odpowiada , że takie jakie przed mną leżą , ale były też inne ..... 10,20,50,100 i 500 złotych . Z niedowierzaniem podpytuję czy wszystkie takie ładne jak te które leżą przede mną . Odpowiedź brzmiała , że "banknoty te ..... były w paczkach z banderolami" . Dostałem "hercklekotu" , a oczy od razu przewróciły mi się jak bębny z samymi "Jackpotami" rodem z "jednorękiego bandyty" . Zrobiłem szybko rachunek : 1 paczka to 100 banknotów – 100 "traktorków" to 25.000 złotych , jeśli tych paczek było w kartoniku było tylko 10 , a kartoników 2 to ..... . Cholera ! Zawsze matematyka sprawiała mi trudności , ale tu dziwnym trafem od razu wyszła mi okrągła sumka . Z trudnością łapiąc powietrze poinformowałem Szanownych

Gospodarzy ile to "mamuśka" (Świeć Panie nad jej duszą , bo nie wie co uczyniła !) puściła kasy z dymem . Kobiecina najpierw zbladła, a zaraz potem zaczęła jej dygotać szczęka. Suma którą jej podałem okazała się na tyle niewiarygodna, że kilka razy prosiła o jej powtórzenie jak pierwszoklasista. Hola , hola ! Zaraz , przecież te 5 złotówki szybko wycofano z obiegu – pozostałe nominały więc też musiały być z wczesnych lat emisji (jeszcze droższe) – "jasny gwint ! toż to była fortuna " - pomyślałem - "przecież mając takie 2 kartoniki to lepiej niż szóstka w Lotto .... "

Oszczędzę dalszych szczegółów , w każdym bądź razie kupiłem kilka takich 5 złotówek i z pokorą opuściłem dom. Mogę się tylko domyślać jakie gromy spadały na śp. teściową po moim wyjściu.

Dziś , gdy już emocje opadły i ochłonąłem nieco doszedłem jednak do budującego wniosku: dobrze się stało, przecież taka ilość narobiłaby niezłego zamieszania na rynku!

I tak wyglądała moja – dotąd największa – przygoda kolekcjonera amatora .

Zenon Wędzicki
Tuchola

V MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA W SUPRAŚLU

Co dwa lata w Supraślu niedaleko Białegostoku odbywa się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pod ogólnym wspólnym tytułem: *Pieniądz - wspólnota dziejów*. W Konferencji udział biorą uczeni numizmatycy z krajów, których ta wspólnota tyczy a więc z Białorusi, Litwy, Łotwy, Polski, Ukrainy. Organizatorem Konferencji jest Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Dotychczasowe cztery Konferencje przyniosły wiele pożytecznego materiału (wszystkie referaty wygłoszone na dotychczasowych Konferencjach wydane zostały drukiem i są jeszcze w niewielkich ilościach do nabycia w siedzibie Zarządu Głównego PTN w Warszawie) dokumentującego wspólnotę dziejów pieniądza na terenach byłej Rzeczypospolitej.

W dniach 5 - 8 września 2002 roku odbyła się w Supraślu V Międzynarodowa Konferencja Naukowa pod tytułem:

Zeton wybity w Mennicy Państwowej upamiętniający V Międzynarodową Konferencję Numizmatyczną w Supraślu

Pieniądz i banki (tezauryzacja, obieg pieniężny, bankowość) - wspólnota dziejów - Białoruś -Litwa - Łotwa - Polska - Ukraina.

W konferencji oprócz wymienionych w tytule wzięli udział, już po raz drugi przedstawiciele Słowacji. W czasie trwania Konferencji wygłoszono 34 referaty obejmujące swoją tematyką szeroko rozumiane pojęcie banków i bankowości od starożytności aż po czasy współczesne. Poruszano także zagadnienia obiegu pieniężnego i tezauryzacji.

Materiały z Konferencji ukażą się drukiem pod koniec bieżącego roku.

Aleksander M. Kuźmin

WYSTAWA BRAKTEATÓW

13 listopada 2002 roku w gmachu Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy otwarta została wystawa zatytułowana:

"ŚWIAT BRAKTEATÓW. ŚREDNIOWIECZE W ZWIERCIADLE MONET".

Autorem wystawy jest **Witold Garbaczewski**.

Wystawa czynna będzie do 12 stycznia 2003 roku.

Rzadko piszemy na łamach GZN o imprezach odbywających się poza naszym terenem ale tej wystawy nie sposób pominąć. Na pewno nie znajdę słów by oddać i opisać urodę i urok tej wystawy

Dzięki wysiłkowi Autora zgromadzono na wystawie 400 brakteatów. Monety wystawiono w specjalnych gablotach dobrze oświetlonych a co najważniejsze zaopatrzonych w specjalne szkła powiększające dzięki którym można było podziwiać niezwykła urodę tych małych arcydzieł sztuki menniczej. Dodatkowo wystawę zdobiły dobrze powiększone fotografie niektórych monet gdzie już bez szkła powiększającego można było śledzić precyzję i bogactwo szczegółów rzeźbionych ręką średniowiecznych mincerzy twórców stempli menniczych.

Na wystawie można było zobaczyć w oryginale wiele brakteatów znanych tylko numizmatykom specjalistom od średniowiecza a reszcie kolekcjonerów z rysunków bądź fotografii.

Gdański akcent tej wystawy to brakteaty guziczkowe z herbem Gdańska ale krzyże bez korony. Brakteaty te pochodzą ze znaleziska z miejscowości Rubinkowo obecnie jedna z dzielnic Torunia. O znalezisku tym pisał m.in. na łamach GZN Pan Adam Musiałowski (patrz GZN nr 42 /marzec 2000 r.). Ponadto spora gama krzyżackich brakteatów guziczkowych oraz brakteaty tczewskie

Do najpiękniejszych należały „szerokie" brakteaty XII wieczne z terenu Cesarstwa Niemieckiego.

Eksponaty na wystawę dostarczyły muzea z Łodzi (MAiE), Płocka (MM), Krakowa (MN), Warszawy (MN i Zamek Królewski), Torunia (MO) no i Bydgoszczy. Sporą część eksponatów stanowiły monety znanego kolekcjonera Pana Witolda Nakielskiego.

Wystawie towarzyszył bardzo ładnie wydany katalog zawierający świetne fotografie (przeszło 200) wystawianych obiektów, oraz syntetyczne omówienie obiegu brakteatowej monety w krajach, których monety były eksponowane. Każda wystawiana moneta jest dokładnie opisana (w większości sfotografowana, ale trafiają się także rysunki) z podaniem metrologii i literatury.

W wykazie czasopism obok tak znanych tytułów jak Wiadomości Numizmatyczne , Biuletyn Numizmatyczny czy Wiadomości Numizmatyczno - Archeologiczne wymienione są także Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne.

Gorąco polecam i zachęcam Czytelników GZN do odwiedzenia tej wspaniałej i pięknej wystawy.

Aleksander M. Kuźmin

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Moneta i kontakty mennicze w rejonie morza bałtyckiego XIII - XVIII w. Materiały z konferencji w Toruniu, 12 - 13 listopada 1992 r. Muzeum Okręgowe w Toruniu, Toruń, 2002 r.

Tak, tak to nie pomyłka materiały z konferencji z 1992 roku. Jak pięknie napisali wydawcy: „Przemiany ekonomiczne, wobec których stanęły w tym czasie także instytucje kultury, doprowadziły do dysonansu pomiędzy nadziejami a możliwościami w rezultacie czego materiały pokonferencyjne ukazują się z wieloletnim opóźnieniem".

Istotnie długo oczekiwana pozycja ujrzała nareszcie światło dzienne.

W materiałach tych opublikowano 9 referatów w tym bardzo interesujący referat prof. Stanisława Suchodolskiego *Uwagi o monecie Pomorza Gdańskiego w XIII wieku*. Przypominam Czytelnikom że telegraficzny skrót tego referatu publikowały Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne nr 13/93. Gorąco polecam i zachęcam Czytelników do pozyskania tej pozycji do swoich bibliotek.

Tadeusz Wodzyński, *Banknoty polskie - typy i odmiany. Katalog 1794 - 2002* ; Warszawa 2002, wyd. I ss. 264, il. - 276 kart katalogowych, format A5, cena 60,-zł.W katalogu przedstawiono wszystkie pieniądze papierowe począwszy od biletów skarbowych insurekcji kościuszkowskiej z 1794 roku poprzez emisje Księstwa Warszawskiego, Królestwa Polskiego, Generalnego Gubernatorstwa Warszawskiego i tzw. obszaru Ober-Ost, II Rzeczypospolitej z Wolnym Miastem Gdańskiem, Generalnej Guberni, Polski Ludowej i III Rzeczypospolitej, aż do banknotów wprowadzonych po denominacji złotego w 1995 roku.

Wszystkie typy banknotów są ilustrowane w kolorach naturalnych. Elementy charakterystyki opisowej są jednakowe dla wszystkich typów i odmian i dotyczą: formatu, daty emisji, znaków zabezpieczenia, numerów serii, stopnia rzadkości (w/g skali 12-stopniowej).

Katalog zawiera także ceny banknotów podane dla dwóch stanów zachowania. Uzupełnieniem katalogu są nazwiska osób podpisanych na banknotach, krótkie informacje o projektantach banknotów oraz indeks ułożony według walut, nominałów i dat emisji.

Adam Musiałowski, *Mennice i monety toruńskie 1233/1238 - 1765. Katalog wystawy*, Muzeum Okręgowe w Toruniu, Toruń 2001r.

Ukazał się bardzo interesujący katalog wystawy a w nim obszerny esej dotyczący historii mennicy toruńskiej pióra Adama Musiałowskiego. Katalog wydany na dobrym kredowym papierze bogato ilustrowany dobrymi fotografiami i fachowymi opisami monet. Pozycja literatury godna polecenia szczególnie dla kolekcjonerów monet toruńskich.

Jarosław Dutkowski, Adam Suchanek, *CORPUS NUMMORUM CIVITATIS ELBINGENSIS*, Gdańsk 2003 r.

Nareszcie ukazała się długo oczekiwana i zapowiadana książka będąca udaną próbą kompleksowego opracowania mennictwa elbląskiego. Jak czytamy we wstępie: „Autorzy zbadali wiele zbiorów muzealnych i prywatnych, dotarli do wielu rękopiśmiennych katalogów zbiorów dawnych, jak i do rzadkich katalogów aukcyjnych. Pozwoliło to na weryfikację wielu informacji o samej monecie. Jej wyglądzie oraz o wariantach stempli monet elbląskich.".

W książce tej znajdujemy fotografie monet znanych tylko z opisu i dotychczas nigdzie nie publikowanych. Corpus Nummorum ... nie należy traktować jako historii mennicy elbląskiej a raczej jako kompletny katalog monet banknotów, medali, plakiet i innych walorów numizmatycznych wydanych w Elblągu lub dla Elbląga. Olbrzymim walorem tej pozycji jest fakt wydania jej w wersji trzyjęzycznej polskiej, niemieckiej i angielskiej co czyni tę książkę dostępną kolekcjonerom na całym świecie.

Gorąco polecam.

Przegląd Numizmatyczny. Stowarzyszenie Numizmatyków Profesjonalnych.

W kolejnym 3(38)/2002 numerze Przeglądu Numizmatycznego znajdujemy niezwykle ciekawy artykuł Borysa Paszkiewicza - Denary z Pyzdr i Gniewkowa - sensacyjne odkrycie nieznanych monet z XIV wieku. Artykuł jest nowym spojrzeniem na znane już monety tylko niewłaściwie zinterpretowane. Ponadto zaprezentowano nowy dział pt. Banknoty pod redakcją Pawła Bohdanowicza a w nim wielce interesującą notatkę o mało znanym banknocie 25 guldenowym Wolnego Miasta Gdańska oraz mały katalog ortów elbląskich Gustawa Adolfa pióra Jarosława Dutkowskiego a także noty, recenzje, i omówienia regionalnych wydawnictw numizmatycznych gdzie znajdujmy wzmiankę o GZN oraz wiele innych ciekawych artykułów i not.

ALEMKA

PAMIĄTKA Z JARMARKU DOMINIKAŃSKIEGO A.D. 2002

Miłą pamiątką z uczestnictwa w Jarmarku Dominikańskim w roku 2002 będzie żeton, którego wizerunek zamieszczony jest poniżej. Emitentem żetonu jest Polskie Towarzystwo Numizmatyczne a producentem znany kolekcjonerom żetonów Pan Kazimierz Drożdż z Warszawy. W swoim dorobku "żetoniarskim" posiada już kilka żetonów upamiętniających takie wydarzenia w życiu PTN jak organizowane co dwa lata międzynarodowe konferencje numizmatyczne w

Supraślu (w tym roku odbędzie się już V Konferencja), zjazdy PTN, narady prezesów oddziałów i kół itp. uroczystości.

Uważam, że już czas najwyższy by Pan Kazimierz Drożdż zechciał skatalogować wydane przez siebie żetony.

Awers:
Znak Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego.

Rewers:
Herb Gdańska wzorowany na herbie z groszy gdańskich Zygmunta Starego.
W otoku napis:

JARMARK DOMINIKAŃSKI GDAŃSK 2002.

Metal: miedź
Średnica: 21,5 mm

Niewielka ilość żetonów jest jeszcze do nabycia w siedzibie Zarządu Głównego PTN w Warszawie ul Jezuicka 6 kod poczt. 00-281; tel. 0 prefix 22 831 39 28.

ALEMKA

XIX MIĘDZYNARODOWE BIENNALE EKSLIBRISU WSPÓŁCZESNEGO W MALBORKU NA MEDALU

W czerwcu br. po raz dziewiętnasty odbyło się w Muzeum Zamkowym w Malborku Międzynarodowe Biennale Ekslibrisu Współczesnego. Tradycyjnie na tę okoliczność powstał medal autorstwa Anny Beaty Wątróbskiej-Wdowiarskiej.

Av: Luźna interpretacja nt. wydawnictw książkowych z elementem dekoracyjno- plastycznym. U góry z lewej logo Biennale, na dole monogram projektanta.
W otoku:

XIX MIĘDZYNARODOWE / BIENNALE EKSLIBRISU WSPÓŁCZESNEGO / MALBORK 2002

Rv : Fragment krużganka prowadzącego do Gdaniska (wieży usytuowanej w kierunku Gdańska i spełniającej funkcje sanitarne oraz obronne) na Zamku Wysokim w Malborku. U góry z lewej logo UNESCO.
Na dole w ramce :

MUZEUM ZAMKOWE W MALBORKU

Medal ma wymiary: 105 x 125 mm; 740 g , brąz; lany; wykonawca - Marek Żebrowski, Bielsko-Biała, nakład 40 szt.

Roma Włodarczak

Malbork

NAJNOWSZE MEDALE TWO

Na wstępie przepraszam Pana Kamila Kokota pełnomocnika Zarządu Głównego Towarzystwa Wiedzy Obronnej (TWO), za samowolne wejście na podległe Mu pole działania. Znając jednak Jego wyrozumiałość mam pewność że moje postępowanie nie wpłynie ujemnie na naszą długoletnią przyjaźń. Podjąłem się bowiem przybliżenia czytelnikom GZN, emitowanej aktualnie przez TWO dziesięcio medalowej serii.

Autorami projektów i wykonawcami modeli gipsowych są znani warszawscy artyści plastycy małżeństwo Roussana i Andrzej Nowakowscy.

Medale o średnicy 70 mm wykonuje Mennica Państwowa w Warszawie w tombaku srebrzonym i oksydowanym. Nakład ilościowo zróżnicowany. Pierwszy medal wybity w ilości 450 szt., drugi 550 szt., trzeci ok. 500 szt.

W niniejszym numerze GZN zajmę się trzema z pięciu już wybitych. Jako pierwszy w 1999 r. wydany został medal upamiętniający doniosły akt w dziejach Polski, jakim był chrzest w 966r.

1. Chrzest Polski 966r.

Awers: Na awersie tego medalu, autorzy według własnej wizji artystycznej dalekiej od realnych warunków w jakich, zważywszy na rok 966 pewnie akt ten miał miejsce, przedstawili ceremonię chrztu pierwszego historycznego władcy Polski księcia Mieszka I. Chrzest odbywa się w świątyni a jej wnętrze widoczne na medalu (kolumny, sklepienia i wiszące pod nimi żyrandole - świeczniki) wskazuje na styl romański (w Polsce sztuka romańska pojawiła się w Polsce dopiero w następnym stuleciu).

Mieszko przepasany tylko na biodrach opaską, z rękami złożonymi na swym nagim torsie, stoi w chrzcielnicy, która oznaczona jest ornamentem krzyża wczesnoromańskiego. Aktu chrztu dokonuje duchowny z pastorałem, oznaką władzy biskupa w ręku. Był nim jak pamiętamy Jordan pierwszy biskup poznański. Z prawej strony Mieszka stoi Jego żona Księżniczka czeska Dobrawa córka Bolesława Srogiego. W otoczeniu postacie rodziny księcia, można duchowni a w tle wojowie Jego drużyny z symboliczną chorągwią piastowską. Warto zwrócić uwagę na bogactwo umieszczonych detali. Na obwodzie u góry medalu napis:

Chrzest Polski 966

Wokół obwodu otoczka z perelek.

Jak zauważyłem ta ozdoba perełkowa znajduje się na awersach i rewersach wszystkich posiadanych przeze mnie medalach, autorstwa R i A Nowakowskich. Czyżby świadczyło to o upodobaniach Pani Roussany do pereł? Czy jest to może ich jakby dodatkowy znak, którym oprócz monogramu ozdabiają medale swojego autorstwa?

U dołu z lewej strony na szacie postaci stojącej za biskupem, znajduje się ich monogram: połączone litery ARN, którymi sygnują swoje medale. Wypatrzyłem

(to odpowiednie słowo w tym przypadku) również, bardzo nieczytelny na tym medalu, znak mennicy umieszczony na dole pomiędzy Dobrawą a mieczem stojącego obok niej woja.
Rewers: Przedstawia wizerunki półpostaci: Mieszka I, skierowanej trzy czwarte w prawo i księżniczki skierowanej na wprost. Mieszko w koronie z długimi włosami i twarzą okoloną zarostem w misiurce okrytej płaszczem, spiętym zaponą, w prawej dłoni dzierży zdobny krucyfiks. W tle z lewej strony hełm słowiański. Dobrawa również w bogato rzeźbionej koronie książęcej, spod której spływają po jej barkach długie włosy jest także okryta płaszczem. Wokół szyi widoczny, kilkakrotnie okręcony sznur drobnych paciorków z krzyżykiem a na palcach obu dłoni zauważalne są pierścienie. Na obwodzie medalu u góry napis:
Mieszko I. Dobrawa
Podkreślony perełkami.
Na dole w wydzielonym polu, rok emisji medalu, data 1999 przedzielona emblematem TWO a nad datą perełki.
Drugim w kolejności medalem, który reprezentuje tą serię, jest medal poświęcony Papieżowi - Polakowi, Jego ukochanym górom oraz dzieciom.

2. Jan Paweł II
Awers: Sylwetka Ojca Świętego pochylonego nad gromadką dzieci - dziewczynki i chłopcy w regionalnych strojach polskich, ofiarowują Papieżowi kwiaty. W tle Tatry z charakterystyczną sylwetką Giewontu z widocznym krzyżem na jego szczycie. U góry napis:

Jan Paweł II podkreślony perełkami, które również zdobią dół medalu. W dłoni chłopca, drugi od prawej strony z bukietem kwiatów, tuż przy obrzeżu, widoczny jest znak mennicy.

Rewers: Wypełnia go składająca się z serii olbrzymich kolumn fasada Bazyliki św. Piotra Apostoła w Rzymie z widoczną charakterystyczną kopułą. Dla przypomnienia jej projekt opracował Bramanti a po jego śmierci częściowo zmienił Michał Anioł. Kolejnych znaczących zmian dokonał Madero, który zmienia plan bazyliki z formy krzyża greckiego na formę krzyża łacińskiego oraz wzniósł potężną fasadę.

Budowę bazyliki, która trwała 150 lat (1506 - 1657) a przy jej powstawaniu swój udział miało wielu wspaniałych architektów w tym w/wym , kończy Bernini, wznosząc monumentalną kolumnadę i widoczne również na medalu schody prowadzące do wejścia do bazyliki. Na szczycie fasady widoczne detale architektoniczne, a wśród nich dobrze wszystkim znane okno tzw. Loggia Błogosławieństwa z którego papież udziela błogosławieństwa "urbi et orbi".

Na fasadzie tej i ma medalu także znajduje się napis w języku łacińskim.

Z prawej strony kopuły bazyliki nad fasadą autorzy umiejscowili herb papieski a z lewej wklęsły napis "Bazylika św. Piotra". Jak na poprzednim medalu na gładkim tle rok jego emisji 2001 przedzielony emblematem TWO. U góry i u dołu przy obrzeżu perełki.

Kolejnym, który rozprowadzany był jako trzeci, jest medal upamiętniający Mikołaja Kopernika.

3. Mikołaj Kopernik

Awers: Przedstawia wnętrze pracowni naukowej. W niej na pierwszym planie, dominuje siedząca postać Mikołaja Kopernika w stroju z epoki. Lewą ręką przytrzymuje leżące na kolanach rysunki oraz cyrkiel. Prawa z otwartą dłonią odchylona w bok. Po lewej stronie przy obrzeżu przyrząd do pomiarów położeń ciał niebieskich tzw. astrolabium. Dalej luneta, waga szalkowa i krążki monet świadczące o tym , że Kopernik zajmował się także zagadnieniami monetarnymi. W tle duże okno gotyckie z widokiem na fromborską katedrę. Na obwodzie na dole przy obrzeżu napis:

Mikołaj Kopernik 1473 - 1543.

Wokół obwodu, miejscami z odstępami perełki. Pod krążkami monet znak mennicy o pod astrolabium monogram autorów medalu.

Rewers: Na tle fakturalnym przedstawiona została (w dużym uproszczeniu) otaczająca nas galaktyka z zaznaczonym u góry układem słonecznym. Pod nim z prawej strony widać kontury portretu Kopernika "unoszące się w przestrzeni" na tle otaczającego nas wszechświata.

Z lewej strony u dołu literami pisanymi umieszczony jest tekst o następującej treści: "Wstrzymał słońce, ruszył ziemię". Jak na poprzednich medalach, u dołu na wydzielonym polu, data jego emisji 2001 przedzielona emblematem TWO, oraz ozdoba w postaci perełek.

Do każdego medalu Antoni Karpiński opracowuje pisemną informację z niezbędnymi podstawowymi danymi dotyczącymi medalu oraz bogatą w treści historię danego wydarzenia czy też najważniejsze dokonania przedstawionej osoby na tle epoki.
Przyznaję że zawarte w tych opisach informacje były mi pomocne i często zerkałem do nich, przy dokonywanym przeze mnie opisie tych medali. Korzystałem także z opracowania nieodżałowanej pamięci Pana Szymona Kobylińskiego przy opisie pierwszego medalu. O kolejnych medalach z tej serii, o ile redakcja zaakceptuje mój pomysł w następnym marcowym (2003 r.) numerze GZN.

Romuald L. Sieradzki

KOROZJA PRZECIWNIKIEM KOLEKCJONERA

Korozja to bardzo groźny przeciwnik kolekcjonerów przedmiotów metalowych, np. monet, medali, naczyń, ozdób, itp., a szczególnie dla kolekcjonera monet, medali, które najczęściej są wykonane z mosiądzu, srebra, cynku, złota, rzadziej żelaza, cyny, ołowiu. Aby walczyć z korozją należy dokładnie rozpoznać „przeciwnika". Monety, medale i inne ozdoby wykonane z miedzi i brązu, na których wytworzone produkty korozji stanowią nierozerwalną część przedmiotu tak zwaną patynę szlachetną i z tym przeciwnikiem nie należy walczyć. Patyna taka jest produktem pożądanym, gdyż chroni przed dalszą korozją, wytwarzamy ją czasem sztucznie. Szkodliwą grupą produktów korozji miedzi są tlenki, gdyż żyją one w symbiozie z trądem brązu, który jest najgroźniejszym przeciwnikiem przedmiotów wykonanych z miedzi i brązu. Trąd brązu powstaje ze związków chloru z miedzią. Najpierw powstaje chlorek miedziowy $CuCl_2$ – szarobrunatny, pod wpływem warunków atmosferycznych (tlen, wilgoć) oraz pod wpływem tlenku miedziowego powstają chlorki miedziowe $CuCl_2$ lub $CuCl_3$ $3Cu(OH)_2$ i zasadowy chlorek miedziowy – zielony mniej groźny występujący rzadziej. Zadaniem kolekcjonera jest sprawdzenie czy przedmioty z miedzi zawierają korozję chlorkową.
Jak to zrobić?
Przedmioty takie jak monety, medale zamykamy w szczelnym naczyniu i wkłady do pojemnika z wodą (chodzi o wytworzenie warunków maksymalnej wilgotności bez kontaktu z wodą). Jeżeli po 24-30 godzinach stwierdzimy na przedmiocie zielone plamki bądź naloty to oznacza , że uległy one korozji chlorkowej, jeśli zaś nie występują zielone plamki ani naloty, to oznacza, że jest to patyna szlachetna. W takim przypadku przedmioty te suszymy w temp. około 90^0 C i pokrywamy cieniutką warstewką roztworu wosku lub lakierem.
Jeżeli są to chlorki to wymywamy je elektrochemicznie lub chemicznie.
Elektrochemicznie – do naczynia z czystą wodą wkładamy na anodzie blaszkę

ołowianą, a na katodzie przedmiot, prąd jaki podłączamy jest prądem stałym o napięciu od 2-3 V, okres elektrolizy to około 3-5 dób.

Chemicznie – do naczynia wlewamy 20 cm^3 $NaHCO_3$, kwaśny węglan sodu (soda oczyszczona) i 80 cm^3 wody i trzymamy około 9-10 dni, następnie płuczemy, gotujemy w wodzie destylowanej, suszymy i pokrywamy cienką warstewką lakieru lub roztworu wosku.

Gdy zamiast plamek czy nalotów stwierdzimy, że przedmiot cały pokryty jest nalotem, stosujemy środki mocniejsze tj. cynę (Sn) i aluminium (Al.)lub cynk (Zn). Przedmiot oczyszczony z brudu pokrywamy gorącym wodnym 10-12% roztworem żelatyny. Gdy roztwór stężeje owijamy w folię cynową, obkładamy z obu stron cienkimi blaszkami aluminiowymi lub cynkowymi, następnie owijamy ściśle żyłką stylonową i wkładamy do naczynia o dużej wilgotności, na powierzchni przedmiotu zachodzą procesy redukcji. Oczyszczony przedmiot gotujemy dwukrotnie w wodzie destylowanej, suszymy i pokrywamy lakierem lub roztworem wosku.

Naloty na miedzi możemy usunąć przez szczotkowanie, używając szczotek miękkich mosiężnych ale tylko do przedmiotów dużych np. naczyń miedzianych. Do przedmiotów małych i delikatnych – stosujemy metody chemiczne – trawienie. Najłagodniejszym roztworem jest 10% wodny roztwór sześciometafosforanu sodu, stosujemy go do przedmiotów bardzo delikatnych. Również łagodnym roztworem jest zrobiony z 100 cm^3 roztworu 10% roztworu winianu sodowo – potasowego i 3-4 cm^3 5% wody utlenionej. Najszybciej i najaktywniej działa 10% wodny roztwór kwasu cytrynowego lub mrówkowego. Metody konserwacji srebra, ołowiu, cyny – omówimy w następnym numerze.

Jerzy Metera
Gdynia

List do Redakcji

Szanowna Redakcjo,
Niestety, nie mogę pozostawić bez ustosunkowania się do odpowiedzi p. Kuźmina na mój list z 13 03 b.r. a opublikowanej w 51 numerze GZN z następujących merytorycznych względów.
Ad 1. Medale Wyższej Szkoły Handlu Morskiego, a właściwie Tajnego Uniwersytetu Ziem Zachodnich w Warszawie mogły by z powodzeniem być zakwalifikowane do medali warszawskich, poznańskich, gdyńskich bądź sopockich. Cieszyć się należy z tego, iż ten pierwszy powojenny medal marynistyczny można utożsamiać aż z czteroma miastami. Pierwsza powojenna lokalizacja WSHM w Gdyni była przejściową, aż do znalezienia ostatecznej siedziby tej uczelni w Sopocie. Sopot też dobrze służy tej instytucji naukowej do dnia dzisiejszego. Związani z nią wybitni profesorowie; Stanisław Darski, Bolesław Kasprowicz, Władysław Kowalenko, Tadeusz Ocioszyński i inni

identyfikują się przede wszystkim z siedzibą WSHM, WSE, w Sopocie. Przedstawiona w cytowanej odpowiedzi „definicja" p. Kuzmina przynależności medali do poszczególnych miejscowości jest co najmniej dyskusyjna. I tak należy uznać za jego wspaniałomyślność przyznanie, że omawiany medal „co najmniej mógł by być zaliczony do medali z Sopotem związanych".

Ad 2. Jeszcze wyraziściej przedstawia się zaliczenie „raczej do medali z Sopotem związanych" medalu poświęconego Mściwojowi II. Przypomnijmy ogólnie znany fakt, że pisana historia Sopotu zaczęła się 5 marca 1383 roku, kiedy to Mściwój II przekazał klasztorowi Cystersów szesnastu wsi między innymi Sopoth i Brodvino. Któż więc bardziej niż ten książę zasługuje na to by jego medal był „sopockim".

Ad 3. Co do medalu Święta Tulipanów to p. Kuźmin sam przyznaje, że „istnieje prawdopodobieństwo graniczące z pewnością, że medal ten wykonany był ... w Sopocie".

Na zakończenie powstają pytania:

A/ Jaka jest różnica między medalem sopockim a medalem z Sopotem związanym?

B/ O co właściwie p. Kuźminowi chodzi?

Rozmawiałem nie dawno z dr Filipkiem, który jest najbardziej aktywnym i skutecznym popularyzatorem medalierstwa w naszym województwie. Powiedział mi, że czuje się dotknięty nie sprawiedliwymi, a co więcej nie słusznymi uwagami p. Kuźmina o wystawie jego medali w Sopocie.

Moim zdaniem GZN powinny sprzyjać wszystkim tym, którzy medale tworzą, kolekcjonują lub popularyzują. Czy na pewno temu służy co najmniej wątpliwa merytorycznie cenzurka o niektórych medalach wystawionych przez p. Bogumiła Filipka w Sopocie"

Gdynia 16 09 2002 r. Z poważaniem Zbigniew Teplicki

Będę bardzo wdzięczny za opublikowanie tej odpowiedzi na łamach GZN

Od Redakcji

Argumenty Pana Z. Teplickiego mnie nie przekonały. Dalej uważam że nie wszystkie wystawione medale (na wystawie której dotyczy spór) nazwać można sopockimi. A ponieważ spór przeradza się w dialog między tylko dwoma adwersarzami uważam że należy go przerwać gdyż nie wzbudza on zainteresowania u Czytelników. Jeżeli się mylę chętnie opublikujemy dalszą dyskusję.

Dziękuję uprzejmie Panu Z. Teplickiemu za zabranie głosu w dyskusji.

Aleksander M. Kuźmin

Z ODDZIAŁU GDAŃSKIEGO PTN

3 września 2002r. Pan **Zdzisław Abramek** członek PTN Oddziału Warszawskiego w sali odczytowej Muzeum archeologicznego w Gdańsku wygłosił odczyt pt. : ***„Odznaki Polskiego Czerwonego Krzyża"***.

W miesiącach październik - listopad br. w holu Muzeum Archeologicznego w Gdańsku czynna była wystawa „Medale odznaki i odznaczenia Polskiego Czerwonego Krzyża". Wszystkie eksponaty udostępnili członkowie PTN naszego Oddziału.

5 listopada br. **Aleksander M. Kuźmin** na comiesięcznym zebraniu Naszego Towarzystwa wygłosił prelekcję na temat : ***„Monety Walerego Cyryla Amrogowicza".***

9 listopada 2002 r. w Zespole Szkół nr 9 w Gdyni otwarto wystawę ***"Droga do Wolności - Niepodległość Polski 1918 rok"***. Wystawę bardzo starannie przygotowano z udziałem dyrekcji, Rady Szkoły , nauczycieli no i oczywiście z Autorem wystawy członkiem naszego Towarzystwa Panem **Konstantym Siekierskim**. Wystawa czynna była w dniach 9 - 22 listopada i cieszyła się zainteresowaniem młodzieży i nauczycieli. Na wystawie zaprezentowano przeszło 130 eksponatów związanych z Legionami Polskimi 1914 - 1918, z "błękitną armią" Józefa Hallera, z powstaniami śląskimi i powstaniem wielkopolskim.

11 listopada 2002r. w Zespole Szkół nr 15 w Gdyni otwarta została wystawa ***"Droga do Wolności - Orzeł znak żołnierza polskiego - Polskie guziki wojskowe 1914 - 2002r."***.

Wystawę zorganizowano z udziałem Muzeum Miasta Gdyni, Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział w Gdańsku, Rady Dzielnicy Chwarzno - Wiczlino oraz dyrekcji Zespołu Szkół nr 15 w Gdyni. Patronat nad wystawą objęła Fundacja Oświatowa im. gen. bryg. pilota Stanisława Karpińskiego. Autorami wystawy byli Panowie **Konstanty Siekierski** członek naszego Towarzystwa oraz **Ireneusz Dojas**, którzy udostępnili także wszystkie eksponaty na wystawę. Warto przy tej okazji przypomnieć iż Panowie ci już po raz trzeci organizują taką wystawę o treściach patriotycznych.

OGŁOSZENIE

Zespół Szkół Mechanicznych im. inż. Tadeusza Wendy w Gdyni ul. Morska 79 posiada jeszcze niewielką ilość medali okolicznościowych wydanych przez Szkołę z okazji jej 60-lecia. Jest to medal portretowy (aw. popiersie patrona; rew. budynek szkoły). Medal projektował Józef Kawecki a wybiła Mennica Państwowa w Warszawie w tombaku srebrzonym i oksydowanym w ilości 500 szt. Zainteresowanych prosimy o kontakt ze szkołą tel. 0 58 621 68 91 - 92.

RLS

18 AUKCJA POLSKIEGO TOWARZYSTW NUMIZMATYCZNEGO

14 grudnia 2002 roku o godz. 10:00 w lokalu ZG PTN w Warszawie przy ul. Jezuickiej 6 odbędzie się 18 aukcja numizmatyczna PTN. Ponadto informujemy że 15 lutego 2003 odbędzie się aukcja poświęcona tylko banknotom i papierom wartościowym. Zapraszamy.

Zarząd Główny
Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego

SPOTKANIA KOLEKCJONERSKIE

Zaplecze poczty głównej w Gdyni. W każdą drugą i czwartą niedzielę miesiąca w godz. 8:00 do 13:00 odbywa się Gdyńska Giełda Kolekcjonerów monet, znaczków, odznaczeń, staroci, widokówek i kart pocztowych. Wejście od ulicy Władysława IV. Informacji na ten temat udziela Pan Konstanty Siekierski tel. 623 05 40 (po godzinie 20:00).

Zaplecze poczty głównej w Gdyni ; każdy czwartek godz. 15:30

Redakcja Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych nawiąże kontakt z osobą zainteresowaną prowadzeniem strony internetowej. Warunek: osoba taka powinna być członkiem Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Kontakt listowy lub telefoniczny na adres redakcji.

Contents :

*Counters From Casino Of Sopot	Aleksander M.Kuźmin	p.3
* First Auction Of Wrocław Numismatic Centre	Aleksander M.Kuźmin	p.5
* False Coin (*dwudenar*) Of Zygmunt August	Aleksander M.Kuźmin	p.6
* My Story – Amateur-Collector	Zenon Wędzicki	p.8
* 5th International Scientific Conference In Supraśl	Aleksander M.Kuźmin	p.10
* Exhibition	Aleksander M.Kuźmin	p.11
* Publishing News	ALEMKA	p.13
* Souvenir From Dominican Fair	ALEMKA	p.14
* 19th International Exhibition In Malbork	Roma Włodarczak	p.15
* Latest Medals Of TWO	Romuald L.Sieradzki	p.17
* The Corrosion is the enemy of the collector	Jerzy Matera	p.21
* News From Gdańsk Section Of PTN		p.23

Summary in English:

This issue of GZN begins with several articles by Aleksander M.Kuźmin, writes about plastic counters from Casino Of Sopot from period of twenty years 19 1939, which has appeared on the market recently and about First Auction of Wrocl Numismatic Centre, which took place 25th October 2002 in Wrocław. He also gives information about false coin (*dwudenar*) of Zygmunt August, which was put up auction – electronic American coin auction *eBay*

In the next article Zenon Wędzicki describes the most interesting advent concerning collecting coins in his life.

There is also some information on 5th International Scientific Conference in following article (by Al. M. Kuźmin). The Conference takes place every two years Supraśl, this time was held at the beginning of September.

Aleksander M.Kuźmin gives in his article the short review of the exhibition medieval coins (*brakteaty*), which was opened on 13th November 2002 in Bydgoszcz.

In this issue of GZN publishing news from numismatic book-market and presented by ALEMKA. He also writes about surprising souvenir from this ye Dominican Fair –memorial counter with PTN sign.

There are also some interesting articles about 19th International Exhibition Modern Ex-Libris presented on medals which was held in June in Malbork (by Ro Włodarczak) and some information about the latest medals of TWO with pictures a detailed description made by Romuald L.Sieradzki.

In the next article Jerzy Matera writes about preservation of coins and another me object.

Some fresh news from Gdańsk Section of PTN and information abo interesting events that have taken place in Tricity recently bring this issue of GZN to end.